

คำบาลี

คำสันสกฤต

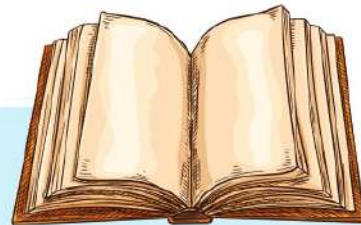

ที่มาของภาษาบาลีและสันสกฤต

ภาษาบาลี

ภาษาบาลี จัดเป็นภาษา
ปรากฏภาษาหนึ่ง เป็นที่รู้จักกันดี
ในฐานเป็นภาษาที่ใช้บันทึกคัมภีร์
ในพระพุทธศาสนาิกายเถรวาท

ภาษาสันสกฤต

ภาษาสันสกฤต เป็นภาษาที่มีวิวัฒนาการมา
จากภาษาในคัมภีร์พระเวท ถือเป็นภาษาที่
ศักดิ์สิทธิ์ของคนชั้นสูง ใช้ในหมู่ของนักปราชญ์
โดยเจพระกษัตริย์และพราหมณ์ที่เป็นเพศชาย
นักปราชญ์ของอินเดียคนหนึ่งชื่อ "ปาณินิ" ได้
ศึกษาคัมภีร์พระเวททั้งหลาย แล้วนำมาแจกแจง
วางหลักเกณฑ์ให้เป็นระเบียบและรัดกุม แต่งเป็น
ตำราไวยากรณ์ขึ้นเรียกชื่อว่า "อชันดิกาย"

ความแตกต่างของคำบาลีและคำสันสกฤต

สระบาลี

มี ๘ ตัว
อะ อา อิ อี
อุ ฌ เอ โอ

สระสันสกฤต

มี ๑๔ ตัว
อะ อา อิ อี อุ ฌ เอ โอ
ไอ เอา จ ฌา ฌ ฌา

เพิ่มมา 6 ตัว
เห็นตัวเหล่านี้
คือ คำสันสกฤต

พยัญชนะ

บาลีมีพยัญชนะ 33 ตัว

สันสกฤตมีพยัญชนะ 35 ตัว

วรรค	แถว 1	แถว 2	แถว 3	แถว 4	แถว 5
วรรค ก (คอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
วรรค จ (เพดาน)	จ	ฉ	ช	ณ	ญ
วรรค ฎ (ปุ่มเหงือก)	ฎ	ฐ	ฒ	ฑ	ณ
วรรค ต (ฟัน)	ต	ถ	ท	ธ	ฬ
วรรค ป (ปาก)	ป	พ	ฟ	ภ	ม
เศษวรรค	ย	ร	ล	ว	ศ ห ฬ ° (ค ษ)

หลักการสร้างคำในภาษาบาลี

พยัญชนะตัวสระกดและตัวตาม

วรรณ	แถว 1	แถว 2	แถว 3	แถว 4	แถว 5
วรรณ ก (คอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
วรรณ จ (เพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรณ ฉ (ปุ่มเหงือก)	ฉ	ฐ	ฑ	ฑ	ณ
วรรณ ต (ฟัน)	ต	ถ	ท	ธ	น
วรรณ ป (ปาก)	ป	พ	ฟ	ภ	ม
เศษวรรณ	ย	ร	ล	ว	ส ห ฬ ° (ศ ษ)

ตัวอย่างคำ

จากวรรณ ก ทุกข์ พยัคฆ์ องก์ สังข์ องค์
 จากวรรณ จ สัจจะ มัจฉา วิชชา มัชฌิมา สัญชาติ
 จากวรรณ ฉ ัญญะ รัญญู วัณณา สันฐาน มณฑล
 จากวรรณ ต เมตตา วัตถุ หัตถ์ พุทธ กัณฑ์ พันธุ์
 จากวรรณ ป ลิปป บุปผา นิพพาน คัมภีร์ สัมผัส
 ตามด้วยเศษวรรณ สังโยค สังวาลย์

ถ้าเห็นคำคำหนึ่งที่มีการเรียงพยัญชนะตามหลักต่อไปนี้ แสดงว่าเป็นคำบาลี
 หลักการสังเกต คือ ถ้าแถวที่ 1 เป็นตัวสระกด พยัญชนะแถวที่ 1 และ 2 ตามได้
 ถ้าแถวที่ 3 เป็นตัวสระกด พยัญชนะแถวที่ 3 และ 4 ตามได้
 ถ้าแถวที่ 5 เป็นตัวสระกด พยัญชนะอื่นตามได้ทุกแถว
 สำหรับเศษวรรณ ถ้าแถวที่ 5 เป็นตัวสระกด พยัญชนะในเศษวรรณตามได้

พยัญชนะในแถวที่ 1 3 และ 5
 เป็นได้ทั้งตัวสระกด และตัวตาม
 ส่วนพยัญชนะในแถวที่ 2 และ
 4 นั้นเป็นตัวตามได้อย่างเดียว

หลักการสร้างคำในภาษาบาลี

วรรณค	แถว 1	แถว 2	แถว 3	แถว 4	แถว 5
วรรณค ก (คอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
วรรณค จ (เพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรณค ฎ (ปุ่มเหงือก)	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ณ
วรรณค ต (ฟัน)	ต	ถ	ท	ธ	ฬ
วรรณค ป (ปาก)	ป	ผ	พ	ภ	ม
เศษวรรณค	ย	ร	ล	ว	ส ห ฬ ° (ศ ษ)

หลักการคือ

แถวที่ 1 เป็นตัวสระกด พยัญชนะแถวที่ 1 และ 2 ตามได้
 แถวที่ 3 เป็นตัวสระกด พยัญชนะแถวที่ 3 และ 4 ตามได้
 แถวที่ 5 เป็นตัวสระกด พยัญชนะตามได้ทุกแถว

ตัวอย่างคำ

จากวรรณค ก ทุกข์ พยัคฆ์ องก์ ลึงค์ องค์

หลักการสร้างคำในภาษาบาลี

วรรค	แถว 1	แถว 2	แถว 3	แถว 4	แถว 5
วรรค ก (คอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
วรรค จ (เพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรค ฎ (ปุ่มเหงือก)	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ณ
วรรค ต (ฟัน)	ต	ถ	ท	ธ	น
วรรค ป (ปาก)	ป	พ	ฟ	ภ	ม
เศษวรรค	ย	ร	ล	ว	ส ห ฬ ° (ศ ษ)

หลักการคือ แถวที่ 1 เป็นตัวสะกด พยัญชนะแถวที่ 1 และ 2 ตามได้
 แถวที่ 3 เป็นตัวสะกด พยัญชนะแถวที่ 3 และ 4 ตามได้
 แถวที่ 5 เป็นตัวสะกด พยัญชนะตามได้ทุกแถว

ตัวอย่างคำ จาถวรรค จ สัจฉะ มัจฉา วิชชา มัชฌิมา สัมมชลาตี

หลักการสร้างคำในภาษาบาลี

วรรค	แถว 1	แถว 2	แถว 3	แถว 4	แถว 5
วรรค ก (คอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
วรรค จ (เพดาน)	จ	ฉ	ช	ณ	ญ
วรรค ฎ (ปุ่มเหงือก)	ฎ	ฐ	ฒ	ฑ	ณ
วรรค ต (ฟัน)	ต	ถ	ท	ธ	ฬ
วรรค ป (ปาก)	ป	พ	ฟ	ภ	ม
เศษวรรค	ย	ร	ล	ว	ส ห ฬ ° (ศ ษ)

หลักการคือ แถวที่ 1 เป็นตัวสระกด พยัญชนะแถวที่ 1 และ 2 ตามได้
 แถวที่ 3 เป็นตัวสระกด พยัญชนะแถวที่ 3 และ 4 ตามได้
 แถวที่ 5 เป็นตัวสระกด พยัญชนะตามได้ทุกแถว

ตัวอย่างคำ จาถวรรค ฎ ฌัฏฐ ฐัฏฐ วัณณ ฐัณณ ฌัณณ ฌัณณ ฌัณณ

หลักการสร้างคำในภาษาบาลี

วรรณค	แถว 1	แถว 2	แถว 3	แถว 4	แถว 5
วรรณค ก (คอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
วรรณค จ (เพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรณค ฎ (ปุ่มเหงือก)	ฎ	ฏ	ฒ	ฑ	ณ
วรรณค ต (ฟัน)	ต	ถ	ท	ธ	น
วรรณค ป (ปาก)	ป	พ	ฟ	ภ	ม
เศษวรรณค	ย	ร	ล	ว	ส ห ฬ ° (ศ ษ)

หลักการคือ แถวที่ 1 เป็นตัวสระกด พยัญชนะแถวที่ 1 และ 2 ตามได้
 แถวที่ 3 เป็นตัวสระกด พยัญชนะแถวที่ 3 และ 4 ตามได้
 แถวที่ 5 เป็นตัวสระกด พยัญชนะตามได้ทุกแถว

ตัวอย่างคำ จาถวรรณค ต เมตตา วิตถุ หัตถ์ พุทธ กัณฑ์ พันธุ์

หลักการสร้างคำในภาษาบาลี

วรรค	แถว 1	แถว 2	แถว 3	แถว 4	แถว 5
วรรค ก (คอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
วรรค จ (เพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรค ฎ (ปุ่มเหงือก)	ฎ	ฐ	ฒ	ฑ	ณ
วรรค ต (ฟัน)	ต	ถ	ท	ธ	น
วรรค ป (ปาก)	ป	พ	ฟ	ภ	ม
เศษวรรค	ย	ร	ล	ว	ส ห ฬ ° (ศ ษ)

หลักการคือ แถวที่ 1 เป็นตัวสระกด พยัญชนะแถวที่ 1 และ 2 ตามได้
 แถวที่ 3 เป็นตัวสระกด พยัญชนะแถวที่ 3 และ 4 ตามได้
 แถวที่ 5 เป็นตัวสระกด พยัญชนะตามได้ทุกแถว

ตัวอย่างคำ จาถวรรค ป ลิปป บุปผา นีพพาน คัมภระ สัมผัส สมภาร

หลักการสร้างคำในภาษาบาลี

วรรณค	แถว 1	แถว 2	แถว 3	แถว 4	แถว 5
วรรณค ก (คอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
วรรณค จ (เพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรณค ฎ (ปุ่มเหงือก)	ฎ	ฐ	ฒ	ฑ	ณ
วรรณค ต (ฟัน)	ต	ถ	ท	ธ	น
วรรณค ป (ปาก)	ป	พ	ฟ	ภ	ม
เศษวรรณค	ย	ร	ล	ว	ส
	ห	ฬ	°	(ค ๒)	

หลักการคือ แถวที่ 5 เป็นตัวสะกด พยัญชนะในเศษวรรณคตามได้

ตัวอย่างคำ ที่ตามด้วยเศษวรรณค สังโยค สังวาลย์ ปัญญา สัตยลักษณ์ จัณชกาล

เทียบความต่าง

บาลี

สันสกฤต

คำที่มี รร (ร่อหั่น)

ภาษาบาลีไม่มี รร

รัมมะ

กัมมะ

กัณณะ

คัพพะ

ภาษาสันสกฤต มี รร

ธรรม

กรรม

กรณ

ครร

พยัญชนะควบกล้ำ

ภาษาบาลี ไม่ใช้
พยัญชนะควบกล้ำ

จุกก
อคค
ปชา
ปุตต

ภาษาสันสกฤต
ใช้พยัญชนะควบกล้ำ

จुङ्ग
อक्र
प्रश्चा
भुङ्ग

การใช้ตัว ฟ

ภาษาบาลีใช้ ฟ

ก็ฟ้า
จุฬา

ภาษาสันสกฤต ไม่ใช่ ฟ
แต่ ใช้ ข ฌ แขน

กริธา
จุธา

การใช้คำว่า “เคราะห์”

ภาษาบาลี
ไม่มีคำว่า
เคราะห์

ภาษาสันสกฤต
มีคำว่า **เคราะห์**

พิเคราะห์
สงเคราะห์
อนุเคราะห์

คำว่า "รี"

ภาษาบาลี จะมีคำว่า **รี**
อยู่ระหว่างคำ

อาจารย์
ภ**รี**ยา
อัคร**รี**ยะ

ภาษาสันสกฤต
ไม่มีคำว่า **รี** มีเฉพาะ **ร**

อาจารย์
ภรร**ร**ยา
อัคร**ร**ยะ

สรุป

ภาษาบาลี

มี 8 ตัว อะ อา อิ อี อุ ฐ เอ โอ
มี 33 ตัว

ภาษาสันสกฤต

มี 14 ตัว + จ ฉา ฤ ฤา ไอ เอา
มี 35 ตัว + ศ ษ

< สระ >
< พยัญชนะ >
หลักตัวสะกดตัวตาม

รร (หฺน)

ควบลำ

ใช้ พ

ใช้ ฑ

ใช้คำว่า ริ

ใช้คำว่า เคราะห์

แนวข้อสอบ

ข้อใดต่อไปนี้มีคำยืมจากสันสกฤตมากที่สุด

- ก. ภรรยาและบุตรสาวเป็นคนที่ภรรยาชาติ
- ข. เมื่อมีทุกข์ ลองนั่งสมาธิและรู้จักปล่อยวาง
- ค. เหล่ามัจฉาแหวกว่ายในลำธาร
- ง. หญิงมีครรภ์ควรงดอาหารเผ็ดตามแพทย์สั่ง

แนวข้อสอบ

ข้อใดต่อไปนี้เป็นคำยืมภาษาบาลีทุกคำ

ก.	อัคคี	วรรณะ	ภรรยา
ข.	สวามี	วิทถาร	วิเคราะห์
ค.	สิกขา	เมตตา	ลัจฉะ
ง.	กัฬ้า	จุฬ้า	อักษร

